

Afrykański pomór świń

Materiały szkoleniowo - informacyjne dla hodowców i producentów świń

Z powodu bardzo niekorzystnej sytuacji epizootycznej obserwowanej za wschodnią granicą Polski i wystąpieniem w ostatnich dniach kolejnych ognisk afrykańskiego pomoru świń (ASF) na terytorium Polski

Główny Lekarz Weterynarii przypomina hodowcom świń i myśliwym o konieczności przestrzegania zasad bioasekuracji i bezwzględnego wypełniania wszelkich zaleceń służb weterynaryjnych dotyczących zabezpieczenia przed ewentualnym przeniknięciem wirusa ASF do gospodarstw, w których utrzymywane są świnię.

1. Aktualnie najważniejszym jest nie dopuszczenie do zawleczenia wirusa do następnych stad świń i nie dopuszczenie do szerzenia się ASFV w populacji dzików.
2. Za ochronę stada przed ASFV odpowiada właściciel gospodarstwa.
3. Świadomość możliwości dalszego szerzenia się ASFV w krajowej populacji dzików i świń oraz przestrzeganie zasad bioasekuracji są punktami krytycznymi w zakresie zapobieżenia rozprzestrzenienia się ASF w Polsce.

Co należy robić by nie dopuścić do wejścia wirusa do stada świń ?

Solidnie zabezpieczyć chlewnie poprzez:

1. Odpowiednie ogrodzenie;
2. Ograniczenie do niezbędnego minimum liczby osób wizytujących: wszyscy – w tym lekarze weterynarii - prywatni i inspekcja - powinni zmieniać obuwie i okrycia wierzchnie. Tam gdzie możliwe powinni przechodzić przez słuzę z prysznicem.
3. Osoby postronne wpuszczać do chlewni jeżeli nie miały kontaktu ze świniami w okresie 72 h.
4. Zamykać bramy wjazdowe oraz drzwi.
5. Pracownicy chlewni (ograniczyć do minimum, nie mogą mieć własnych świń, nie biorą udziału w polowaniach, w tym nagonce, nie wnoszą na teren chlewni produktów wieprzowych i dziczyzny).

Właściciele stad świń powinni:

1. wycofać się z polowań na dziki;
2. uświadomić pracowników o zagrożeniu i konieczności przestrzegania określonych zasad;

3. stworzyć warunki ograniczające możliwość wejścia ASFV do fermy (maty, baseny dezynfekcyjne, myjnie samochodowe, etc).
4. Ograniczyć do minimum wjazdy samochodów na teren gospodarstwa.
5. Wjeżdżający samochód musi być umyty, zdezynfekowany i wysuszony, powinno być to potwierdzone stosownymi dokumentami.
6. Samochody muszą przejeżdżać przez nieckę wypełnioną zawsze aktywnym środkiem dezynfekcyjnym (głównie soda kaustyczna lub VIRKON).
7. Ograniczyć do niezbędnego minimum zakupy świń.
8. Jeżeli zakup jest konieczny kupować świnię w znanych źródłach, zaopatrzone w wymagane prawem świadectwa zdrowia a przed włączeniem do stada poddać 21 dniowej kwarantannie.

Afrykański pomór świń jest to nieuleczalna, wysoce zakaźna i zaraźliwa, wirusowa choroba świń domowych wszystkich ras oraz dzików. Pozostałe gatunki zwierząt są na zakażenie wirusem ASF niewrażliwe. Człowiek także nie jest wrażliwy na zakażenie wirusem ASF.

W związku z zakazem leczenia zwierząt chorych oraz brakiem szczepionek przeciwko ASF choroba zwalczana jest wyłącznie metodami administracyjnymi, poprzez wybijanie stad zakażonych i ze strefy zapowietrzonych. Z tego powodu wystąpienie przypadków ASF jest przyczyną niezwykle poważnych strat ekonomicznych ponoszonych przez hodowców i producentów świń, ale także przez budżet państwa. Są one związane zarówno z masowymi padnięciami zwierząt, kosztami eradykacji, jak i wypłatą odszkodowań, a przede wszystkim wstrzymaniem obrotu i eksportu świń, wieprzowiny, artykułów żywnościowych wyprodukowanych z mięsa wieprzowego oraz nasienia.

Patogeneza

Najczęstszą bramą wejścia zarazka do organizmu jest przewód pokarmowy, zakażenie może nastąpić także przez drogi oddechowe, uszkodzoną skórę, przez odbył lub zakażone nasienie.

Po wtargnięciu do organizmu, wirus drogą naczyń krwionośnych i limfatycznych dostaje się w pierwszej kolejności do komórek odpornościowych tkanek, do których ma szczególne powinowactwo (migdałki, węzły chłonne zuchwowe), a następnie do innych narządów, w których namnaża się intensywnie, po czym ponownie wraca do układu krwionośnego, gdzie utrzymuje się aż do śmierci zwierzęcia.

Objawy kliniczne

Rozróżnia się postać nadostrą (charakteryzują ją nagłe padnięcia, bez objawów towarzyszących), postać ostrą, podostrą, przewlekłą oraz utajoną.

Najczęściej obserwowane objawy kliniczne ujawniają się dopiero 6 -10 dni po zakażeniu ASFV. Objawy kliniczne i przebieg choroby zależą od tego, jakie narządy uległy uszkodzeniu. Najbardziej dramatyczne objawy kliniczne i zmiany sekcyjne towarzyszą ostremu przebiegowi infekcji. Pierwszym i jedynym objawem klinicznym choroby jest wzrost wewnętrznej ciepłoty ciała do 41 - 42°C, któremu jednak nie towarzyszą inne symptomy. Gorączkujące świnie mają na ogół zachowany apetyt, poruszają się normalnie i tylko niektóre wykazują objawy podniecenia lub dużo leżą. Stan taki utrzymuje się przez 3-4 dni, tj. do momentu spadku wewnętrznej ciepłoty ciała poniżej normy, który ma miejsce zwykle 24 godziny przed śmiercią. Wtedy pojawiają się inne objawy kliniczne, które ulegają szybkiemu nasileniu i powodują śmierć zwierząt. Do najczęściej spotykanych objawów klinicznych, które powstają po spadku gorączki i poprzedzają śmierć zwierząt chorych, należą: sinica skóry uszu, brzucha i boków ciała, drobne, lecz liczne wybroczyny w skórze, duszność, pienisty i niejednokrotnie krwisty wypływ z nosa, zapalenie spojówek i wypływ z worka spojówkowego, biegunka, często z domieszką krwi, wymioty. U niektórych świń zakażonych sztucznie obserwowano objawy nerwowe. Maciory prośne z reguły ronią. Błony płodowe i skóra płodów wykazują często wybroczyny i wylewy krwawe. Wskaźnik zachorowalności i śmiertelności sięga do 100% zwierząt.

Zwalczanie

Dotychczas nie opracowano szczepionki przeciw ASF. Aktualnie zwalczanie choroby odbywa się wyłącznie metodami administracyjnymi poprzez wybijanie zwierząt chorych oraz znajdujących się w strefie zapowietrzonej.

Zwalczanie ASF polega w pierwszej kolejności na uniemożliwieniu szerzenia się wirusa ASF na obszarze kraju poprzez:

1. przewożenie żywności
2. skarmianie świń resztkami kuchennymi (małe stada);
3. środki transportu;
4. migrację zwierząt dzikich - zagrożenie głównie dotyczy woj. wschodnich (małe stada).

Bardzo ważnym źródłem zarazy jest mięso, produkty mięsne oraz nie gotowane odpadki kuchenne i poubojowe, pochodzące od świń chorych lub nosicieli. Z tego powodu należy bezwzględnie przestrzegać zakazu skarmiania zlewek kuchennych.

Hodowcy świń nie powinni brać udziału w polowaniach, a jeśli to robią powinni koniecznie pamiętać o dezynfekcji sprzętu łowieckiego.

W związku z zagrożeniem ASF właściciel powinien codziennie wnikliwie obserwować swoje świnie, włącznie z oceną apetytu i objawów gorączki. Jeżeli hodowca stwierdza objawy zwiększonych zachorowań i padnięć świń, natychmiast powinien zawiadomić powiatowego lekarza weterynarii, bezpośrednio lub za pośrednictwem swojego lekarza, wójta lub burmistrza.

Należy podkreślić, że właściciele świń nie powinni obawiać się zgłaszania podejrzanych przypadków zachorowań świń ponieważ w przypadku stwierdzenia ASF i likwidacji stada właściciel otrzymuje pełne odszkodowanie z budżetu państwa.